

Kompletterande remissvar från Nynäshamns kommun över betänkande SOU 2022:41 Nästa steg – ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer

Bakgrund

Nynäshamns kommun har erbjudits att yttra sig över betänkandet, Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (SOU 2022:41). Utredningen föreslår en äldreomsorgslag. I betänkandet föreslås hur hälso- och sjukvårdslagstiftningen kan förstärkas så att kvalitet och tillgänglighet förbättras för personer som får kommunal hälso- och sjukvård, däribland personer som har stöd och hjälp från äldreomsorgen. Utredningens förslag tar avstamp i strukturella problem och utmaningar för vården och omsorgen till äldre personer.

Förslagen avser tillvarata de möjligheter som finns i att utveckla såväl äldreomsorg som kommunal och regional primärvård, och inte minst det hälsofrämjande, förebyggande och personcentrerade förhållningssättet.

På grund av olyckliga omständigheter och ett administrativt misstag har Nynäshamns kommun tidigare svarat att vi väljer att avstå från att lämna synpunkter, att vi känner till lagförslaget och att vi inte har några invändningar mot vad som föreslås i betänkandet. Detta stämmer inte och därför inkommer Nynäshamns kommun härmed med det här kompletterande remissvaret.

Detaljerad lagstiftning med risk för överstyrning

Omsorgen om äldre styrs idag av socialtjänstlagen och av hälso- och sjukvårdslagen. Utredaren föreslår ytterligare en lagstiftning för området och i det finns risk för dubbelreglering och överstyrning av verksamhetsområdet. Betänkandet lägger grund för en kommande äldreomsorgslag som är detaljerad till sin karaktär, vilket kan tyckas utmana grundläggande idéer om både kommunalt självstyre och om vikten av att driva verksamhet med hög grad av tillit till de professioner som arbetar nära de målgrupper som verksamheten finns till för. Nynäshamns kommun menar att ramlagstiftning vore ett lämpligare tillvägagångssätt för lagstiftaren att förändra styrningen av omsorg och vård för äldre.

Det kan vidare ifrågasättas varför en kompletterad styrning av äldreomsorgen behövs i form av ytterligare en lagstiftning. Betänkandet hänvisar i stor utsträckning till annan lagstiftning och det är rimligt att ifrågasätta varför inte befintliga lagstiftningar kan stärkas med de delar som behöver förtydligas, istället för att en tredje lagstiftning. Det pågår en utredning avseende förändringar i nuvarande socialtjänstlag (SoL). Kan den nya socialtjänstlagen även hantera de behov av stärkt lagstiftning som betänkandet avser motsvara? Detta inte minst då en kommande äldreomsorgslag, enligt betänkandet, under vissa villkor inte bara gäller personer över 65 år utan även andra yngre målgrupper. Exempelvis att personer med funktionsnedsättning skulle kunna ta del av hemtjänst

som insats. I Nynäshamns kommun vårdas idag en relativt stor grupp som inte fyllt 65 år men som i många fall är i behov av omfattande insatser. Detta är en växande målgrupp för kommunens omsorg, bland annat då allt kortare vårdtider på sjukhusen leder till att kommunen ger vård och omsorg till personer under 65 år i större utsträckning nu än tidigare. Det skulle skapa otydlighet, eller rent av bli missvisande, om en ny lag skulle äldreomsorgslag samtidigt som den riktar sig även till andra åldersgrupper.

Ambitionsnivåhöjning medför behov av stärkt finansiering

I betänkandet presenteras en rad förslag som på olika vis kan anses förbättra vård och omsorg för äldre. Sannolikt skulle såväl kvalitet som jämlikhet öka om förslagen implementerades på boenden och i hemtjänsten. Förslag som uppskattas är exempelvis:

- Utökad bemanning och kontinuitet av undersköterskor
- Utökad antal sjuksköterskor
- Färre antal underställda per chef
- Två olika roller för kvalitetsansvar ska finnas, för omvårdnad respektive rehabilitering
- Införande av en ny roll, Medicinsk Ansvarig Rehab (MAR)
- Möjlighet att anställa en Medicinsk Ansvarig Läkare (MAL).

Nynäshamns kommun ser alltså, utifrån brukarnas perspektiv, positivt på många av betänkandets detaljerade förslag. De innebär dock, var och en för sig, omfattande höjning av ambitionsnivån för äldreomsorgen. Frågan är hur de ska finansieras? Det är ett väl etablerat faktum att den kommunala sektorn ekonomiskt sett står inför ett antal mycket utmanande år med en åldrande befolkning och minskade skatteintäkter. Förutom att det är stora födelsekullar som är i denna åldersklass bidrar också den ökande livslängden till att antalet ökar. För att realisera den lagstiftning som föreslås i betänkandet, kommer omfattande statliga satsningar till kommunerna att vara en nödvändighet i form av finansiering.

Om sådana satsningar sker i form av statsbidrag, behöver formerna för det ses över i grunden. Givet den typ av konkreta förslag som läggs i betänkandet behöver statsbidrag utformas så att även rekrytering och löpande verksamhet kan finansieras långsiktigt, vilket inte är fallet idag. Generellt riktade statsbidrag som ger ökade permanenta kostnader för verksamheten är ineffektiva för den kommunala sektorn och Nynäshamns kommun delar Sveriges kommuner och regioners (SKR) uppfattning om att riktade bidrag hellre klustras till bredare statsbidrag. Det lyftes senast fram i SKR:s analys av den senast lagda budgetpropositionen.

Kompetensförsörjning – vård- och omsorgssektorns största utmaning

Fler händer inom äldreomsorgen tillsammans med högre kompetenskrav i vissa roller såsom undersköterskor och sjuksköterskor, skulle sannolikt även bidra till att göra arbetet mer attraktivt på arbetsmarknaden. Bland annat då en ökad bemanning skulle kunna medföra att äldreomsorgen i högre utsträckning än idag kan arbeta med kvalitetsutveckling, ständiga förbättringar samt att göra mer skillnad var dag för brukarna.

Det skulle kunna bidra positivt till de stora utmaningarna avseende kompetensförsörjning som kommuner har idag inom vård- och omsorgssektorn när det gäller att rekrytera exempelvis sjuksköterskor och chefer. I grund och botten är det dock en mer omvälvande förändring som krävs

för att göra omsorgssektorn som helhet mer attraktiv på arbetsmarknaden – vilket är en fråga om status, lön och arbetsvillkor.

Särskilda synpunkter avseende förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Det är positivt att vikten av det medicinska ledningsansvaret i kommunal hälso- och sjukvård tydliggörs vilket innefattar förebyggande och hälsofrämjande insatser samt både rehabilitering och habilitering för den kommunala vården och omsorgen. Viktigt att de funktioner som leder hälso- och sjukvården finns placerade organisatoriskt för att möjliggöra att fattade beslut verkställs.

Den ansats som lagförslaget föreslår gällande läkare eller sjuksköterska på huvudmannanivå bör breddas genom att utgå från kompetensprofil istället för professionstillhörighet.

Det är problematiskt att alla kommuner förväntas ha förmåga att hantera de förändringar som lagförslaget innebär. Många kommuner har redan geografiska och demografiska utmaningar i att möta de ökade kvalitetskraven och med lagförslaget blir utmaningen än större och nationellt stöd behövs.

Idag förekommer olika lösningar där huvudmannen styr vårdgivaren med uppdrag eller avtal. Det är dock otydligt vilket ansvar huvudmannen har för att säkerställa att vårdgivaren följer gällande lagar och regler inom hälso- och sjukvård, respektive vårdgivarens ansvar för resurstilldelning och övergripande prioriteringar. Frågan om de olika ansvar och mandat behöver redas ut för att ge den styrning som behövs utifrån huvudmannens ansvar.

7 kap 3 § Bra med förslag på att det bör finnas en gemensam plan för både SoL och HSL insatser. Detta bör dock inte gälla enbart individer på särskilt boende. I dag bor ett stort antal individer med omfattande vårdbehov kvar i eget boende. Alltså bör individens behov och inte var man bor styra vilka rättigheter man har i sammanhanget.

8 kap 1 § Den regionala primärvården är kommunens samarbetspartner i detta och en upplevelse från kommunens sida är att det saknas resurser och riktade stimulansmedel inom den regionala primärvården för att genomföra reformen fullt ut.

8 kap 7 § Lagförslaget genererar inte den förbättring som krävs, även om kommunen har rätt att anlita läkare på egen hand saknar kommunen rätt att styra vilken läkare patienten ska lista sig hos.

11 kap. 2 a § Det är önskvärt att det tydliggörs vad som avses med begreppet "vård nära den enskilda" och vad som skiljer förslaget från idag.

11 kap. 4 § Viktigt att föreskrifterna för kompetens och uppgifter tydligt beskriver var i organisationen ledningsansvarig ska vara placerad, vilket mandat den har samt vem den rapporterar till. Förslaget innebär att befintliga tjänster för MAS, MAR samt Verksamhetschef HSL avvecklas till förmån för de föreslagna nya ledningsrollerna. Detta medför stora konsekvenser för befintlig ledning av kommunernas hälso- och sjukvård. Tydliga ansvarsbeskrivningar för de nya rollerna i lagförslaget saknas och bör tas fram.

12 kap. 4 § Förtydligande behövs. Avses läkemedel enligt generella läkemedelslistan från akut- och buffertförråd eller krav på fullständigt läkemedelsförråd till varje enskild patient, istället för att de får läkemedel förskrivna och bekostar sina läkemedel själva?

Peter Vesterholm
Stabschef, socialförvaltningen

Marlen Terrell
Förvaltningschef, socialförvaltningen

Tjänsteställe/handläggare

Kommunstyrelseförvaltningen
Yvonne Persson
E-post: Yvonne.A.Persson@nynashamn.se

Ordförandebeslut - Svar på Remiss av betänkandet Nästa steg - Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer

Beslut

Kommunstyrelsen antar socialnämndens svar på remiss av betänkandet Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer, SOU 2022:41, bilaga 1, som sitt eget och överlämnar det till socialdepartementet.

Ärendet

Den 12 juli 2022 inkom en remiss till kommunstyrelsen ställd från socialdepartementet angående betänkandet Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård- och omsorg för äldre personer, SOU 2022:41.

Av betänkandet framgår bland annat att socialdepartementet tagit fram ett förslag till en ny äldreomsorgslag. Lagen syftar till att stödja en äldreomsorg som utgår från individens förutsättningar, behov och delaktighet. Lagen kompletterar den bredd av satsningar på äldreomsorgen som sker från statligt håll, bland annat i form av tillskott av finansiella resurser, satsningar på kompetensförsörjning, kunskapsstöd och vägledning.

Utöver en ny äldreomsorgslag har utredningen också tagit fram förslag på hur hälso- och sjukvårdslagstiftningen kan förstärkas så att kvalitet och tillgänglighet förbättras för personer som får kommunal hälso- och sjukvård, däribland personer som har stöd och hjälp från äldreomsorgen.

Den 4 augusti 2022 överlämnade kommunstyrelseförvaltningen betänkandet till socialnämnden för remissyttrande. Socialnämnden beslutade den, 9 november 2022, genom ordförandebeslut, att anta socialförvaltningens skrivelse, *Kompletterande remissvar från Nynäshamns kommun över betänkandet SOU 2022:41 Nästa steg – ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer*, som sin egen och överlämna den till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Förvaltningens bedömning

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår kommunstyrelsen att anta socialnämndens svar på remiss betänkandet Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer, SOU 2022:41, som sitt eget och överlämna det till socialdepartementet.

Marcus Svinhufvud
kommunstyrelsens ordförande

I enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning, antagen den 19 maj 2022 § 132, se sid 4 under rubriken Brådiskande beslut.

Beslutsunderlag

Bilaga 1, Socialnämndens ordförandebeslut, den 9 november 2022, Ordförandebeslut om kompletterande remissvar, Nästa steg – ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg
Socialförvaltningens skrivelse, daterad den 9 november 2022 – Kompletterande remissvar från Nynäshamns kommun över betänkandet SOU 2022:41 Nästa steg – ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer

Skickas till

Socialdepartementet s.remissvar@regeringskansliet.se samt s.sof@regeringskansliet.se

Socialnämnden

Kommunstyrelsen

Akten

Tjänsteställe/handläggare

Socialförvaltningen
Carin Blomberg Forest
E-post: carin.blomberg-forest@nynashamn.se

Ordförandebeslut om kompletterande remissvar, Nästa steg - ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg

Beslut

Socialnämnden ordförande beslutar att föreslå kommunstyrelsen att lämna det kompletterande remissvaret som sitt eget till Finansdepartementet.

Ärendet

Nynäshamns kommun har erbjudits att yttra sig över betänkandet, Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (SOU 2022:41). Utredningen föreslår en äldreomsorgslag. I betänkandet föreslås hur hälso- och sjukvårdslagstiftningen kan förstärkas så att kvalitet och tillgänglighet förbättras för personer som får kommunal hälso- och sjukvård, däribland personer som har stöd och hjälp från äldreomsorgen. Utredningens förslag tar avstamp i strukturella problem och utmaningar för vården och omsorgen till äldre personer.

Förslagen avser tillvarata de möjligheter som finns i att utveckla såväl äldreomsorg som kommunal och regional primärvård, och inte minst det hälsofrämjande, förebyggande och personcentrerade förhållningssättet.

På grund av olyckliga omständigheter och ett administrativt misstag har Nynäshamns kommun tidigare svarat att vi väljer att avstå från att lämna synpunkter, att vi känner till lagförslaget och att vi inte har några invändningar mot vad som föreslås i betänkandet. Detta stämmer inte och därför inkommer Nynäshamns kommun härmed med det här kompletterande remissvaret.

Förvaltningens bedömning

Sista datum för att inkomma med yttrandet är 15 november och socialnämndens nästkommande sammanträde är 16 november. Förvaltningen gör bedömning att det är av stor vikt att kompletteringen av remissvaret kommer in i tid till Finansdepartementet för att socialnämnden ska ha möjlighet att framföra de synpunkter som uppmärksammas i det bifogade yttrandet. Då ärendet är så brådskande att socialnämndens sammanträde inte kan avvaktas föreslår förvaltningen att ordförande tar ett ordförandebeslut.

Antonella Pirrone
Ordförande

Delegation enligt Socialnämndens delegationsordning s. 3 om brådskande beslut och 6 kap 39 § kommunallagen.

Beslutsunderlag

Kompletterande remissvar, Nästa steg - ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg
_ KS_2022_0264_739-3 Avstår från att svara på remiss - SOU 2022_41 - Ökad kvalitet och jämlikhet 1325055_4_1
SOU-2022_41 Nästa steg - ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg

Skickas till
Akten
Kommunstyrelsen
Socialnämndens ledamöter och ersättare